

การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน
สกลราชวิทยานุกูล โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จิตสาธารณะ

นายวิโรจน์ เฉลยสุข และคณะ

งานวิจัยนี้ ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย
จากสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
ในโครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแลกเปลี่ยน สพฐ. ปีงบประมาณ ๒๕๖๑

การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน
สกลราชวิทยานุกูล โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จิตสาธารณะ

นายวิโรจน์ เฉลยสุข และคณะ

งานวิจัยนี้ ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย
จากสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
ในโครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแลกเปลี่ยน สพฐ. ปีงบประมาณ ๒๕๖๑

เรื่อง การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จิตสาธารณะ
ผู้วิจัย นายวิโรจน์ เฉลยสุข และคณะ
ผู้สนับสนุนทุน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปีที่พิมพ์ 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้จิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล ระหว่างหลังกับก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จิตสาธารณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 38 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย แบบแผนการทดลองใช้ แบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จิตสาธารณะ และแบบทดสอบจิตสาธารณะของนักเรียน จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีค่าความยาก ระหว่าง 0.20 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที่

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพที่ 86.96 /81.91 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามชุดการเรียนรู้ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนรู้ เท่ากับ 15.89 ค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนรู้ เท่ากับ 32.76 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลอง เท่ากับ 2.89 เมื่อตรวจสอบค่าทางสถิติได้ ค่า t-test เท่ากับ 36.97 แสดงว่า หลังทำกิจกรรม การเรียนรู้สูงกว่าก่อนทำกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ จิตสาธารณะ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จิตสาธารณะ

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จิตสาธารณะ ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับคำแนะนำช่วยเหลือจาก

1. รศ.ดร.เดช วัฒนชัยยิ่งเจริญ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและพัฒนา คณะเกษตรศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. รศ.ดร.วาโร เพ็งสวัสดิ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและพัฒนา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. ผศ.ดร. อัมรา เขียวรักษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
4. ผศ.ดร.วิชาญ เลิศลอบ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
5. ผศ.ดร. ชาตรี เกิดธรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ที่ให้ความช่วยเหลือแนะนำให้คำปรึกษาในเรื่องของการสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้จิตสาธารณะ การใช้สถิติในการวิจัยและการดำเนินการจัดทำรายงานการวิจัย ที่สำคัญคือทีมผู้บริหารโรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล ครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกในการนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้จิตสาธารณะและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 ที่ให้ความร่วมมือในการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จิตสาธารณะทำให้ผู้วิจัยเกิดความมั่นใจ สามารถพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้จิตสาธารณะและเป็นต้นแบบของการสร้างนวัตกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ต่อไป จึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

วิโรจน์ เฉลยสุข และคณะ

คำนิยม

รายงานการวิจัย การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จิตสาธารณะ โดย นายวิโรจน์ เฉลยสุข ครูชำนาญการพิเศษและคณะ โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล ฉบับนี้ เป็นเอกสารที่มีความสมบูรณ์ทั้งรูปแบบเนื้อหา เกิดจากการศึกษาค้นคว้าการปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่องและมีผลการดำเนินการที่เกิดกับนักเรียนเป็นที่ประจักษ์ชัดเจน ซึ่งนายวิโรจน์ เฉลยสุข รับผิดชอบสอนประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เป็นเวลา 28 ปี จึงสามารถคิดค้นวิธีการสอน สร้างสื่อและนวัตกรรมใหม่ๆ ประกอบการจัดการเรียนรู้ อยู่เสมอ เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความชำนาญการพิเศษทางการสอนที่เน้นกิจกรรมการเรียนรู้เชิงบูรณาการ นายวิโรจน์ เฉลยสุข เป็นผู้ที่มีความมานะพยายาม มีความมุ่งมั่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีคุณธรรมจริยธรรมและประพฤติตนได้ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู จึงส่งผลให้นักเรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีพฤติกรรมตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีความกระตือรือร้น ในการเรียน มีความรับผิดชอบ รักการเรียนรู้ ช่วยเหลือตนเองได้ มีความซื่อสัตย์และมีความสามัคคี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และนักเรียนมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ มากขึ้น

ขอขอบคุณผู้ที่ให้ความช่วยเหลือและขอแสดงความชื่นชมยินดีกับนายวิโรจน์ เฉลยสุข และคณะที่มีความมุนานะ เอาใจใส่ในหน้าที่ ทุ่มเทในการจัดการเรียนการสอน และช่วยเหลือในการบริหารงานโรงเรียน จนทำให้ผลการดำเนินงานเป็นที่ประจักษ์ต่อนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหาร และเพื่อนร่วมงาน นับว่าเป็นครูมืออาชีพที่ควรยกย่องและเป็นแบบอย่างแก่ผู้ประกอบวิชาชีพครู ขอให้ประสบผลสำเร็จและมีความก้าวหน้าในการรับราชการต่อไป

(นายยงศ์ยุทธ เชื้อนรินทร์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบความคิดการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ความสำคัญของการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ.....	11
ความหมายของจิตสาธารณะ	11
ความสำคัญของจิตสาธารณะ	15
คุณลักษณะที่แสดงถึงการเป็นบุคคลที่มีจิตสาธารณะ.....	17
องค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะ	18
การก่อรูปของจิตสาธารณะ	29
แนวทางการสร้างจิตสาธารณะ	32
ตัวชี้วัดจิตสาธารณะ	37
เครื่องมือวิธีการวัดจิตสาธารณะ	39
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	41
ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน	41
การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน	42
การจัดกลุ่มรูปแบบการเรียนการสอน	42
การจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	45
ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	45
แนวคิดและหลักการการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	46
รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	54
บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ชุดกิจกรรมการเรียนรู้	60
ความหมายของชุดกิจกรรมการเรียนรู้	60
แนวคิดหลักการทางจิตวิทยาของชุดกิจกรรมการเรียนรู้	61
หลักการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้	62
องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้	63
ประเภทชุดกิจกรรมการเรียนรู้	67
ประโยชน์ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้	68
การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้	70
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	71
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	75
รูปแบบของการวิจัย	75
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างวิจัย.....	76
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	76
วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	77
วิธีการดำเนินการวิจัย	87
ระยะเวลาในการวิจัย	88
การวิเคราะห์ข้อมูล	88
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	89
4 ผลการวิจัย	94
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	94
สมมติฐานการวิจัย	94
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	95
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	99
5 สรุปผลและอภิปรายผล	101
คำถามของการวิจัย	101
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	102
สมมติฐานการวิจัย	102
สรุปผลการวิจัย	102

สารบัญ

บทที่	หน้า
อภิปรายผลการวิจัย	103
ข้อเสนอแนะ	107
การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	108
บรรณานุกรม.....	114
ภาคผนวก	121

สารบัญ ตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตารางแสดงองค์ประกอบและตัวชี้วัดพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะ	20
2 ตารางแสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบหลักของจิตสาธารณะ	23
3 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยด้านการช่วยเหลือผู้อื่น	25
4 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยด้านการเสียสละเพื่อสังคม	27
5 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยด้านการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม	29
6 แสดงรูปแบบการวิจัยแบบ One Group Pretest-Posttest Design	75
7 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะเบื้องต้นของนักเรียน	78
8 แสดงผลการสัมภาษณ์และยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านจิตสาธารณะ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้านจิตสาธารณะ	79
9 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนของการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จิตสาธารณะ.....	88
10 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัย	93
11 แสดงคะแนนของการทำกิจกรรม โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จิตสาธารณะ	96
12 แสดงคะแนนเฉลี่ยของทำแบบทดสอบจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนสกลนครวิทยานุกูล ก่อนกับหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จิตสาธารณะ (n = 38).....	98
13 ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสกลนครวิทยานุกูล ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80.....	100
14 การเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสกลนครวิทยานุกูล กลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังใช้รูปแบบการพัฒนาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น.....	100
15 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้จิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสกลนครวิทยานุกูล โดยผู้เชี่ยวชาญ (N = 5).....	
16 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาพรวมโดยผู้เชี่ยวชาญ (N = 5).....	

สารบัญภาพ

บทที่	หน้า
1 แสดงกระบวนการเรียนรู้ของบุคคล	30
2 แสดงกระบวนการกลุ่มเกลาทางสังคมเพื่อสร้างเสริมการเรียนรู้ของบุคคล	31
3 แสดงการกลุ่มเกลาทางสังคมเพื่อสร้างจิตสาธารณะและพฤติกรรม	32
4 แสดงองค์ประกอบที่มีบทบาทในการเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีให้กับนักเรียน	35
5 แสดงรูปแบบการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน	110
6 แสดงขั้นตอนกระบวนการการจัดกิจกรรมเรียนรู้ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิง จิตสาธารณะของนักเรียน	111
7 แสดงการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของนักเรียนที่ทำกิจกรรมตามขั้นตอน	118
8 แสดงผลการคำนวณโดยใช้โปรแกรม spss ของการเปรียบเทียบจิตสาธารณะของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล ก่อนและหลังใช้ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จิตสาธารณะ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น	